

Seat No. : _____

AI-114

April-2015

M.A., Sem.-IV

GUJ 510 EA : Gujarati

સાહિત્ય અને કળામીમાંસા

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

સૂચના : પ્રશ્નપત્રમાં દરેક પ્રશ્નના 14 ગુણ છે.

1. 'કળા એટલે સંતુલન, સંવાદ, સપ્રમાણતા, સુરેખતા સૌષ્ઠવ, એકત્વ વગેરેનું સંયોજન' વિધાન સંદર્ભે કળાનું સ્વરૂપ સમજાવો. **14**

અથવા

ટૂંકનોંધ લખો : (બંને)

(અ) લલિતકળાઓ વચ્ચેના આંતરસંબંધો

(બ) વાણિજ્યલક્ષી કળાઓ

2. કળા સર્જનમાં પ્રેરણા અને અનુભૂતિના મહત્ત્વ વિશે વિગતે ચર્ચા કરો. **14**

અથવા

કળા સર્જનમાં અનુકરણ અને રૂપનું સ્થાન ચર્ચો.

3. પૂર્વ અને પશ્ચિમના મીમાંસકોના અભિપ્રાયોને આધારે ભાવનવ્યાપાર સમજાવી, ભાવનપ્રક્રિયાની સમસ્યાઓ સમજાવો. **14**

અથવા

કળાના આસ્વાદ અને અર્થઘટનની સમસ્યાઓ વિશે નોંધ તૈયાર કરો.

4. 'યાત્રા' સંગ્રહને આધારે સુન્દરમ્ની કવિ પ્રતિભા મૂલવો. **14**

અથવા

વિસ્તૃત નોંધ લખો : 'યાત્રા' સંગ્રહના કાવ્યોનું વિષય-વૈવિધ્ય.

5. નીચેના પ્રશ્નોના ટૂંકમાં જવાબ લખો :

14

- (1) નીચેના પૈકી કઈ કલા ચક્ષુગ્રાહ્ય નથી ?
(a) શિલ્પ (b) સ્થાપત્ય (c) ચિત્ર (d) સંગીત
- (2) નીચેના પૈકી કઈ કલાનું ઉપાદાન તુલનાએ સૂક્ષ્મ હોવાનું મનાય છે ?
(a) નૃત્ય (b) સાહિત્ય (c) ચિત્ર (d) શિલ્પ
- (3) કળા કેવળ માનવીય પ્રવૃત્તિ છે. – વિધાન ખરું કે ખોટું ? જણાવો.
- (4) કળામીમાંસા એક પ્રકારનું શાસ્ત્ર છે. – વિધાન ખરું કે ખોટું ? જણાવો.
- (5) કળાની કોઈપણ એક વ્યાખ્યા જણાવો.
- (6) યાત્રા સંગ્રહના પ્રથમ કાવ્યનું શીર્ષક જણાવો.
(a) તવ વરણો (b) મેરે પિયા (c) તવ સંગ (d) તવ ચરણો
- (7) ‘કવિ રવિ’ કાવ્ય કયા ભારતીય કવિને કેન્દ્રમાં રાખીને રચાયું છે ?
(a) કવિ રૈદાસ (b) મહર્ષિ અરવિંદ
(c) તુલસીદાસ (d) રવીન્દ્રનાથ ટાગોર
- (8) નીચેના પૈકી કયા કાવ્યનું સ્વરૂપ કર્ણપ્રશસ્તિ છે ?
(a) તવ ચરણો (b) અંગૂલિ હે ! (c) અગ્નિવિરામ (d) એકેય નહિં
- (9) ‘રાઘવનું હૃદય’ કાવ્યના કેન્દ્રમાં કોણ છે ?
(a) રામ (b) બુદ્ધ (c) મહાવીર (d) ચૈતન્ય મહાપ્રભુ
- (10) ‘કહે કવિ, કાવ્યરસજ્ઞ કોણ જે,
રીઝયું ન તારા બહુરંગ કાવ્યથી ?’ પંક્તિ કયા કાવ્યની છે ?
(a) અહો ગાંધી ! (b) શ્વેતકેશી પિતરને
(c) કસ્તુરબા (d) કવિ ન્હાનાલાલને
- (11) નીચેના પૈકી કયું કાવ્ય શ્રી માતાજી વિષયક નથી ?
(a) તને વંદુ (b) એક પંખણી (c) તને જોવી (d) એક મિત્રયુગલને
- (12) ‘આ ધ્રુવપદ’ કાવ્ય કોને સંબોધીને લખાયું છે ?
(a) પંખીઓને (b) આકાશને (c) વૃક્ષોને (d) એકેય નહિં
- (13) નીચેના પૈકી કયું કાવ્ય સ્થળ વિષયક સંવેદનાનું છે ?
(a) જોયો તમિળ દેશ (b) હંસા મારા
(c) ઢૂંઢૂં (d) એકેય નહિં
- (14) ‘તુમ પાયે મેં બહુ બડભાગી,
મેં તો પલપલ બ્યાહ રહી’ – કાવ્યનું શીર્ષક જણાવો.
(a) મેરે પિયા (b) સદૈવ (c) જાગે મોરી (d) ગુંજ ગુંજ